

Olvassuon kansallispuistoaloite

Perustelut aloitteelle

Kansallispuistoverkoston täydentävä vaikutus

Olvassuon kansallispuiston perustamisella toteutettaisiin niin valtioneuvoston tekemää periaatepäätöstä Suomen kansallispuistoverkon kehittämisestä kuin valtioneuvoston hyväksymää valtakunnallista soidensuojelun perusohjelmaa. Maamme kansallispuistoverkoston tavoitteena on, että puistoverkostosta saataisiin sekä biologisesti että maantieteellisesti mahdollisimman edustava. Olvassuon alue olisi merkittävä lisä kansallispuistoverkostoomme, sillä tämä täydentäisi Pohjois-Suomen tunturi- ja metsäpainotteista puistoverkostoa korostamalla Pohjois-Pohjanmaalle ominaista aapasuoluontoa.

Alueen ainutlaatuisuus ja laajuus

Olvassuon ainutlaatuisuus perustuu alueen monimuotoisuuteen ja laajuuteen. Alueen ainutlaatuisuudesta kertoo Olvassuon kuuluminen maailmanlaajuiseen kosteikkoluontoa suojelemaan RAMSAR-ohjelmaan. Yhteispohjoismaisessa mietinnössä (1997) Olvassuuta ehdotettiin maailman luonnonperintökohteeksi (Merenkurkun, Saimaan saariston ja Kolin ohella). Perustettava suokansallispuisto täydentäisi myös Oulun seudun suurempaa kosteikkokokonaisuutta, johon kuuluvat muun muassa RAMSAR-alueiksi nimetyt Liminganlahden ja Hailuodon luonnonsuojelualueet.

Perustelut aloitteelle

Alueen hyvä saavutettavuus palvelee monipuolista kävijäjoukkoa

Olvassuon alueen edullinen sijainti lähellä Oulun kasvukeskusta tekee alueesta tärkeän virkistys- ja matkailukohteen. Kansallispuiston status lisäisi alueen tunnettuutta sekä kaupunkilaisten virkistäytyjien että matkailijoiden keskuudessa. Samalla kansallispuiston perustaminen lisäisi yleistä suoluonnon tunnettuutta, nostaisi suoluonnon arvostusta ja kasvattaisi positiivista asennetta soidensuojelua ja soiden monikäyttöä kohtaan. Kokonaisuudessaan puistolla olisi strateginen merkitys Pohjois-Pohjanmaan runsaan suoluonnon matkailukäytön kehittämiseksi koko maakunnan alueella. Lisäksi kansallispuisto lisäisi alueen nykyisen matkailua tukevan palveluvarustuksen käyttöä.

Palveluvarustus luo alustavat puitteet kansallispuistolle

Olvassuon alueen muuttamista kansallispuistoksi tukee alustava palveluvarustus. Alueella on Metsähallituksen huoltama retkeilyä tukeva palveluvarustus, joka sisältää 4,5 kilometriä merkittyjä reittejä, huollettuja taukopaikkoja sekä lintutornin. Puisto ei edellytä uutta opastuskeskusta, esim. opastuspalvelut Oulun suunnasta on mahdollista sijoittaa verkosto-periaatteella uuteen Liminganlahden kosteikkoluontokeskukseen.

Perustelut aloitteelle

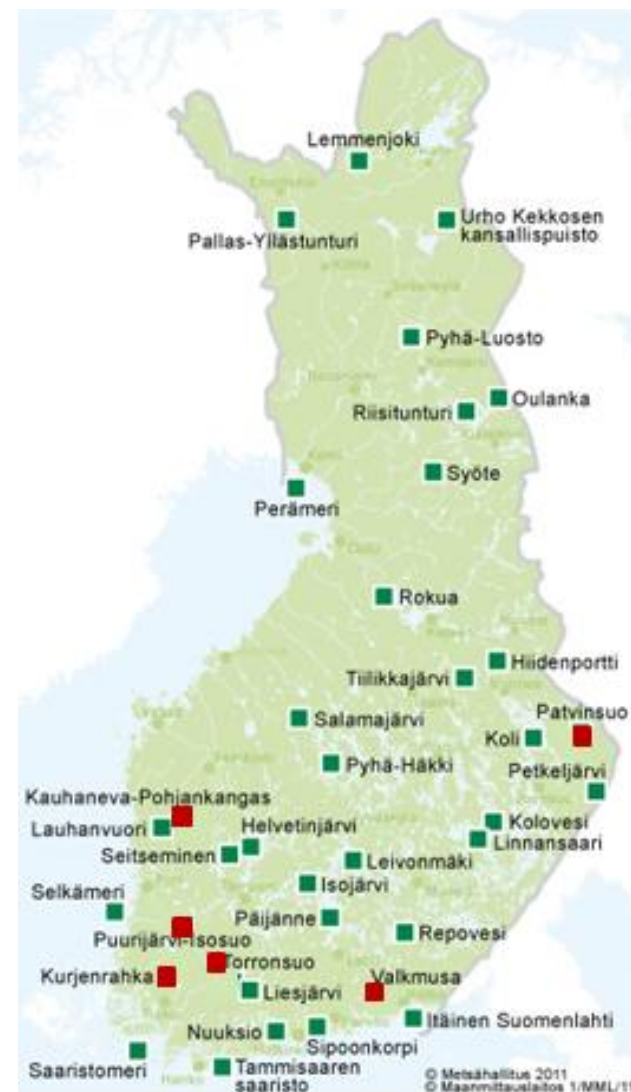
Toteuttaa valtioneuvoston uutta periaatepäätöstä soiden ja turvemaiden vastuullisesta ja kestävästä käytöstä ja suojelusta

Olvassuon kansallispuiston perustaminen tukee valtioneuvoston tekemää periaatepäätöstä soiden ja turvemaiden vastuullisesta ja kestävästä käytöstä ja suojelusta. Periaatepäätöksen mukaan retkeilyreitit ja -palveluita tulee erityisesti ylläpitää suurten ja kasvavien asutuskeskusten läheisillä suoalueilla. Olvassuon kansallispuiston perustaminen Oulun kasvukeskuksen läheisyyteen tukisi asetettua tavoitetta, sillä kansallispuistonimitys takaisi sen, että alueen virkistyskäyttöön lähtökohtiin kiinnitettäisiin nykyistä enemmän huomiota.

Suomen suokansallispuistot

Kansallispuisto	Perustamisvuosi	Pinta-ala	Käyntimäärä	Vallitseva suotyyppi
Kurjenrahka	1998	29 km ²	25 500	Keidas- eli kohosuot
Patvinsuo	1982	105 km ²	12 500	Koho- eli keidassoita ja aapasaita
Torransuo	1990	30 km ²	17 000	Keidas- eli kohosuot
Puurijärvi-Isosuo	1993	27 km ²	8 500	Keidas- eli kohosuot
Valkmusa	1996	17 km ²	8 500	30 erilaista suotyyppiä
Kauhaneva-Pohjankangas	1982	57 km ²	5 000	Kermikeidassuo
Olvassuo	1982	271 km ²	5 000	Aapasuot

Olvassuon luonnonsuojelualueen nykytila

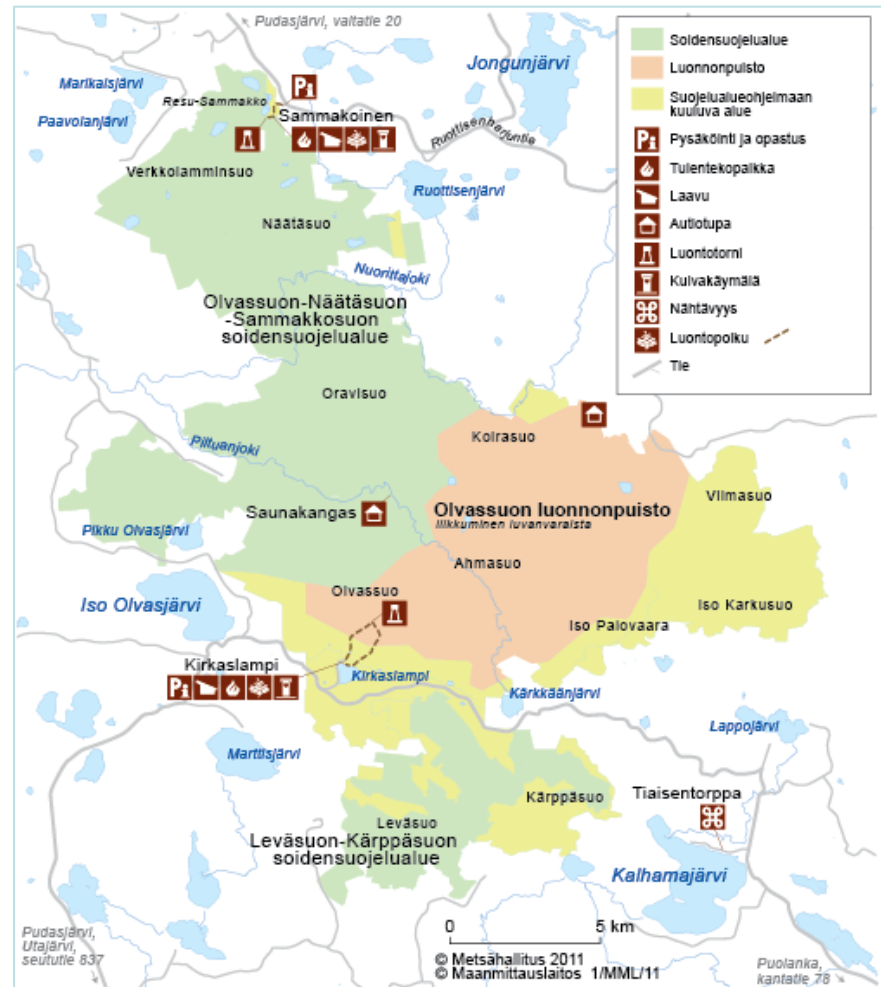

Olvassuon luonnonsuojelualue

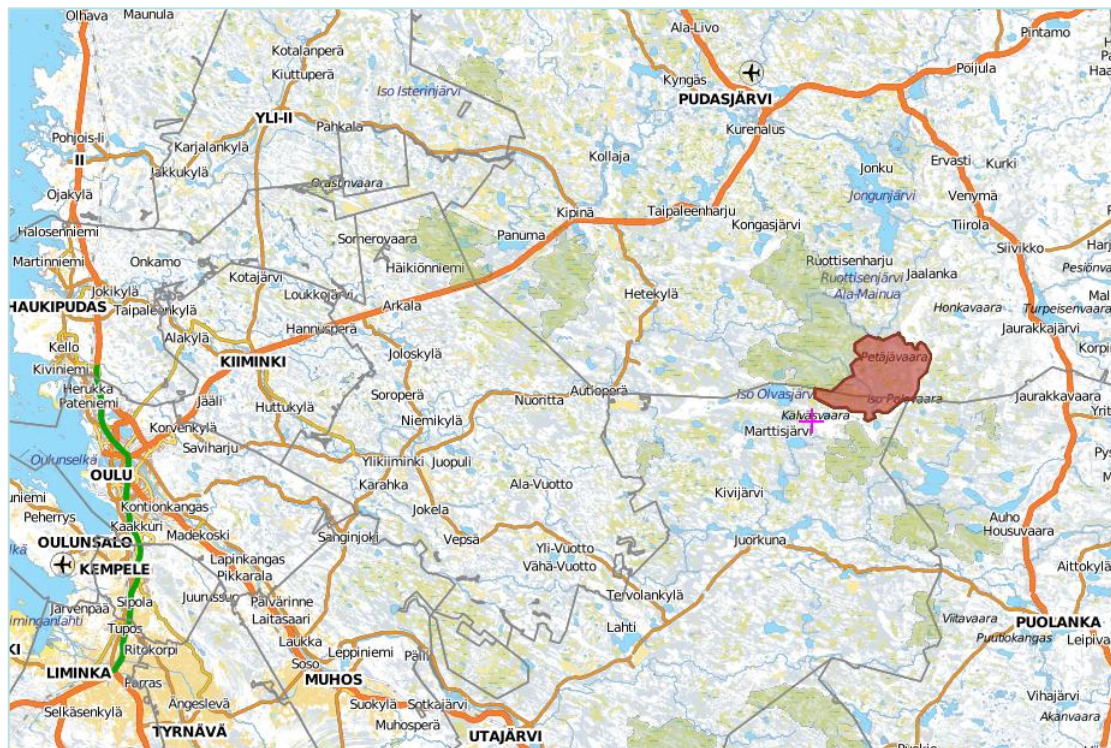
- Perustettu vuonna 1982
- Valtio omistaa alueesta 99,9 %
- Alueen hallinnasta ja hoidosta vastaa Metsähallituksen Pohjanmaan luontopalvelut

Natura-alueen pinta-ala 27 073 hehtaaria jakautuu:

- Olvassuon luonnonpuisto (5 958 ha)
- Oravisuon-Näätäsuo-Sammakkosuo soidensuojelualue (6 456 ha)
- Leväsuon-Kärppäsuon soidensuojelualue (2 251 ha)
- Kälvsvaaran-Iso Palovaaran harjijensuojeluohjelma-alue (1 252 ha)
- Yksityinen Ryömän luonnonsuojelualue (33 ha)

Olvassuon luonnonsuojelualueen sijainti

Luonnonsuojelualue sijaitsee Pudasjärven, Puolangan ja Utajärven kuntien alueella.

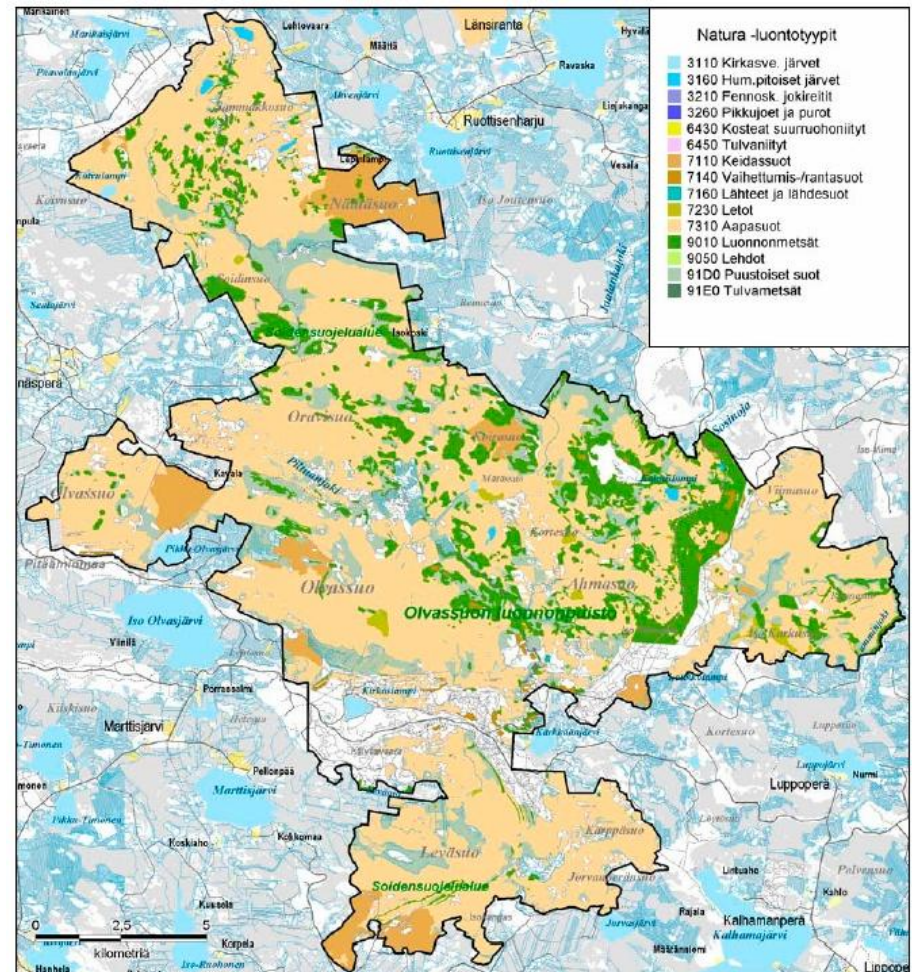
Saavutettavuus

Etäisyydet	n.
Oulu-Sammakkosuo	1 h 20 min
Pudasjärvi-Sammakkosuo	25 min
Oulu-Kirkaslampi	1 h 45 min
Utajärvi-Kirkaslampi	1 h
Puolanka-Kirkaslampi	40 min

Olvassuon luontoarvot

- Alue on maisemallisesti ehjä, tietön ja ojittamaton kokonaisuus
- Ainutlaatuinen esimerkki koskemattomasta ja Pohjois-Pohjanmaalle tyypillisestä aapasuosuoluonnosta
- Yksi suurimmista ja luonnontilaisimmista suokeskittymistä napapiirin eteläpuolella
- Alueen tärkeimpiä luontoarvoja ovat:
 - laajat ja yhtenäiset suot ja harvinainen suokasvillisuus
 - luonnontilainen metsäluonto, erityisesti koivulehtojen runsaus ja vanhat ikimetsät
 - harvinainen ja uhanalainen lajisto
 - arvokas lintulajisto, etenkin suurlinnusto
 - suurpedot

Kuva 4. Natura-luontotyyppien jakautuminen Oulussuolla. © Maanmittauslaitos 1/MYY/06, © Suomen ympäristökeskus 2006, © Metsähallitus 2006.

Olvassuon kulttuuriarvot

- Alueella arvokkaita perinnemaisemia mm. heinäniittyjä, viitakastikkavaltaisia korkeakasvuisia rantaniittyjä
- Aiemmista elinkeinoista muistona tervahautoja, niittylatoja, niittysaunoja ja savottakämppien jäänteitä sekä muutamia pyyntikuoppia
- Piltuanjokivarteen muodostunut polkuverkosto on tallentanut tervanpolton historian
- Alueella pitkät perinteet paikallisten ihmisten nautinta-alueena
- Poronhoidolla keskeinen merkitys alueen perinteisenä käyttömuotona (Pudasjärven ja Pintamon paliskunta-alueet)

Olvassuon luonnonsuojelualueen hoidon ja käytön tavoitteet

Luonnonsuojelualuekokonaisuuden tavoitteena:

1. Luontotyyppien runsauden ja lajistollisen monimuotoisuuden turvaaminen
2. Tutkimustoiminnan suunnitteleminen yhteistyössä tutkimuslaitosten ja yliopistojen kanssa
3. Paikallisten virkistysmahdollisuuksien ja perinteisten elinkeinojen tukeminen
4. Lisääntyneen aluetuntemuksen kautta parantunut suomatkailuvalmius

Erillistavoitteet:

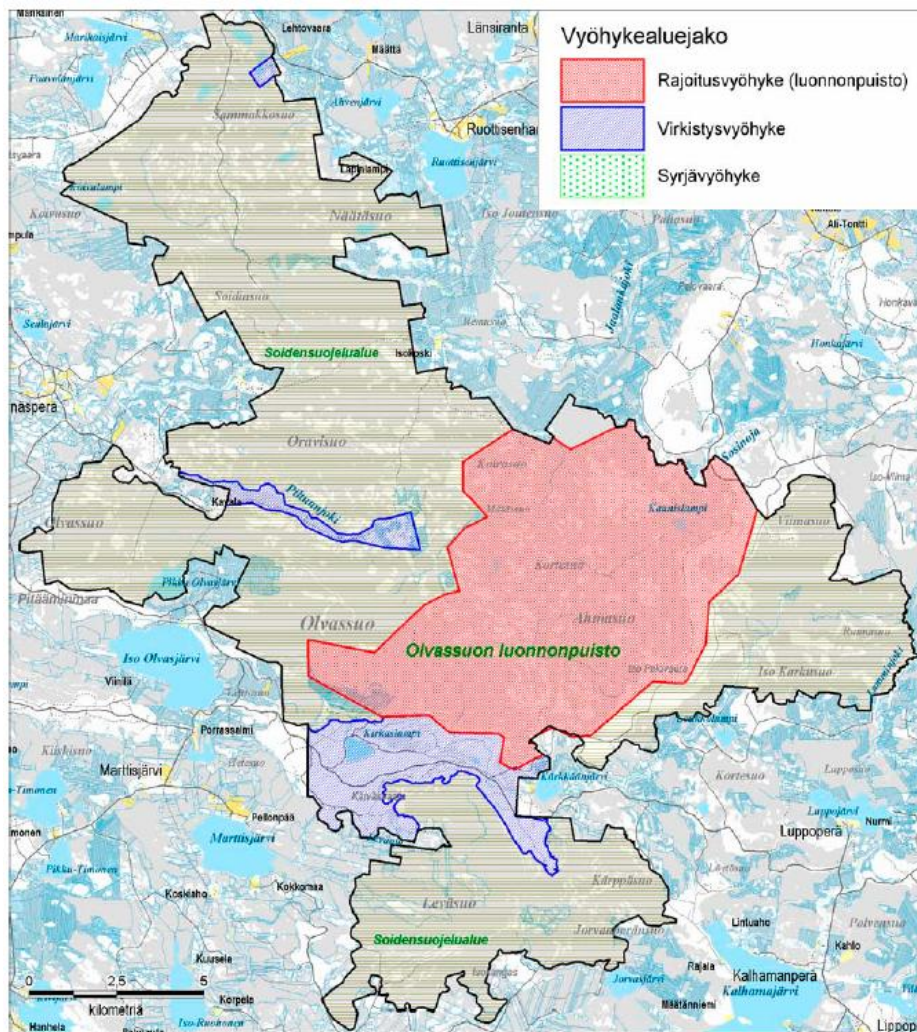
- **Natura 2000 -alueiden** keskeinen tavoite on säilyttää alueen ainutkertainen erämaaluonto soineen, metsineen ja eliölajistoineen
- Olvassuon **luonnonpuiston** tavoitteena on turvata Pohjois-Pohjanmaan suoerämaiden lajiston säilyminen ja mahdollistaa tieteellinen tutkimustoiminta
- **Soidensuojelualueiden** tavoitteena on säilyttää suoluonnon erityispiirteet suojelemalla hydrologisia suokokonaisuuksia

→ Tavoitteiden kohdatessa Olvassuo yhdistää luonnon itseisarvoisen suojelun, tutkimuksen ja luontoelämysten kautta saatavan henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin.

Vyöhykealuejako

- Luonnonsuojelualueen käyttöä ohjataan vyöhykealuejaolla
- Suuret kävijämäärät ohjataan palveluvarustuksen ja opastuksen avulla kulutusta paremmin kestäville **virkistysvyöhykkeille**:
 - Sammakkosuo virkistysvyöhyke
 - Saunakankaan virkistysvyöhyke
 - Kälvasvaaran virkistysvyöhyke
- Lajistollisesti herkat ydinosat säilytetään pienten kävijämäärien **syрjävyöhykkeinä**. Näiden tavoitteena on säilyttää alue mahdollisimman luonnontilaisena, mutta sallia perinteiset jokamiehenoikeuksiin ja erillislakeihin perustuvat historialliset nautinnat kuten metsästys, marjastus ja poronhoito.
- **Rajoitusvyöhyke** käsittää Olvassuon luonnonpuiston, jonka alueella virkistyskäyttö pyritään pitämään vähäisenä.

Kuva 6. Olvassuon Natura-alueen vyöhykejako. © Maanmittauslaitos 1/MYY/06, © Suomen ympäristökeskus 2006, © Metsähallitus 2006.

Olvassuo virkistys- ja luontomatkailukohteena

- Alueella vierailee vuosittain noin 5 000 kävijää
- Olvassuon suuri koko, maaston vaikeakulkuisuus ja vähäinen tiedottaminen ovat tehneet Olvassuosta kokeneiden luontoharrastajien ja omatoimisten retkeilijöiden kohteen
- Olvassuota suunnitellaan kehitettäväksi monipuolisella palveluvarustuksella yhä suuremman yleisön tuntemaksi luontokohteeksi (*Arvokkaiden luontokohteiden hoidon ja käytön priorisointi Pohjois-Pohjanmaalla 2001*)
- Alueen virkistysarvo perustuu luonnonrauhaan ja luonnontilaisuuteen
- Alueen markkinoinnin parantaminen ja palveluvarustuksen kehittäminen nähdään toivottavana (*Kävijätutkimus 2004*)
- Alueella ei merkittävää matkailun yritystoimintaa

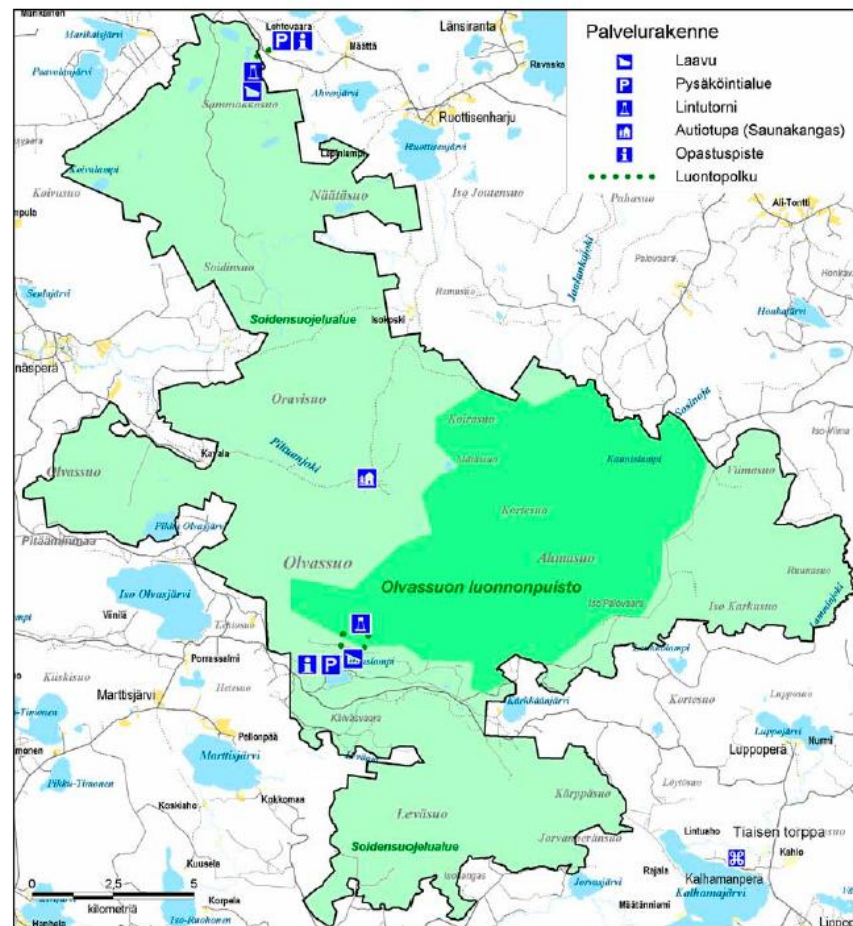

Palveluvarustus

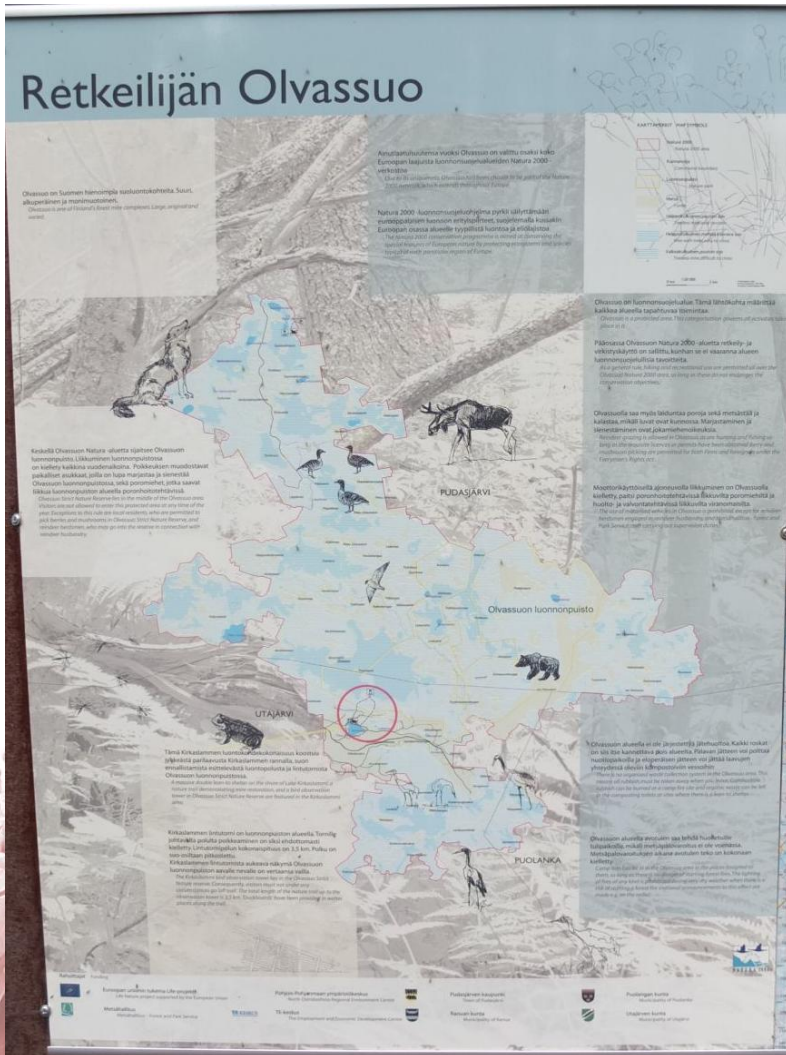
- Palveluvarustus on rakennettu kokonaisuudessaan SME Life –projektissa vuosina 2003-2005
- Rakentamisessa huomioitu paikallinen rakentamisen kulttuuri ja Metsähallituksen luontorakentamisen periaatteet
- Rakenteilla pyritään palvelemaan nykyisiä käyttäjiä ja parantamaan Olvassuon kiinnostavuutta ja saavutettavuutta luontomatkailun näkökulmasta

Alueella:

- Huollettu autiotupa Saunakankaalla
- Kaksi laavua: Sammakkosuon ja Kirkaslammen laavut
- Kaksi lintutornia: Sammakkosuolla ja luonnonpuiston alueella
- Kaksi pitkostettua luontopolkua: Kirkaslammen luontopolkua rengasreitti 3,5 km ja Sammakkosuon luontopolkua pistopolkua 2 km
- Sisääntuloreittien yhteydessä opastusmateriaalia

Kuva 8. Olvassuon palveluvarustus. © Maanmittauslaitos 1/MYY/06, © Suomen ympäristökeskus 2006, © Metsähallitus 2006.

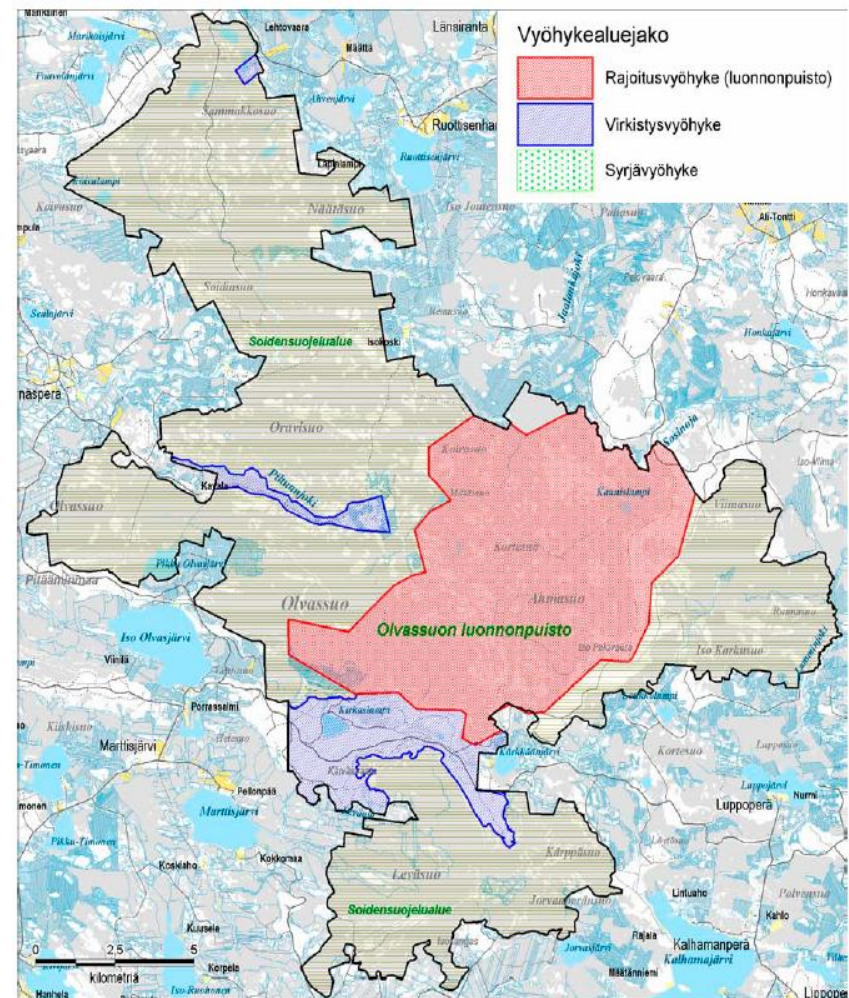

Kansallispuiston mahdolliset vaikutukset alueen käyttömuotoihin

- Alueen perustaminen kansallispuistoksi edellyttäisi todennäköisesti nykyisen luonnonpuiston lakkauttamista → nykyinen rajoitusvyöhyke/ luonnonpuisto muodostaisi kokonaisuudessaan tai osittain kansallispuiston rajoitusvyöhykkeen
- Alueiden käyttö määritellään perustamislaisissa ja erityisesti sen poikkeussäädöksissä
- Erityissäännöksissä mainituilla paikallisilla asukkailla tarkoitetaan kyseisessä kunnassa kirjoilla olevia henkilöitä

Kuva 6. Oivassuon Natura-alueen vyöhykejako. © Maanmittauslaitos 1/MYY/06, © Suomen ympäristökeskus 2006, © Metsähallitus 2006.

Mahdolliset Olvassuon luonnonpuistoa koskevat muutokset

Käyttömuoto	Luonnonpuisto	Kansallispuiston rajoitusvyöhyke
Lihaskäyttö	Liikkuminen kaikkina vuodenaikoina on kielletty Erityissäännökset: • Merkityllä luontopolulla kulkeminen jalkaisin on sallittua kaikille. • Paikallisilla asukkailla on oikeus liikkua jalkaisin luonnonpuistossa marjastus- ja sienestystarkoituksessa • Liikkuminen on sallittu Pudasjärven paliskunnan määrittämässä poronhoitotehtävissä toimiville poromiehille	Vaihtoehto 1 Liikkumisrajoitus säilytetään ennallaan. Poikkeusluvut säilyvät ennallaan Vaihtoehto 2 Liikkumisrajoitusta lievennetään
Moottoriajoneuvon käyttö	Moottoriajoneuvon käyttö luonnonpuistossa on kielletty Erityissäännökset: • Moottoriajoneuvolla liikkuminen Sosi-Viitaperä runkotiellä on sallittu • Poronhoitoon liittyvä moottoriajoneuvoilla liikkuminen on sallittu • Viranomaisesta tehtävissä sekä luonnonpuiston valvonta- ja hoitotehtävissä tapahtuva liikkuminen moottoriajoneuvolla on sallittu • Metsähallituksen erikoisluvalla tapahtuva liikkuminen on sallittu	Moottoriajoneuvon käyttö rajoitusvyöhykkeellä on kielletty Poikkeusluvut säilyvät ennallaan
Marjastus ja sienestys	Marjastus ja sienestys luonnonpuistossa on kielletty Erityissäännökset: • Paikalliset asukkaat saavat marjastaa ja sienestää omaan kotikaupunkiinsa tai -kuntaansa kuuluvissa osissa luonnonpuistoa.	Marjastus ja sienestys rajoitusvyöhykkeellä on kielletty Poikkeusluvut säilyvät ennallaan
Metsästys	Metsästys luonnonpuiston alueella on kielletty	Metsästys rajoitusvyöhykkeellä on kielletty
Muu käyttö	Ratsastaminen, polkupyörällä ajaminen, leiriytyminen, tulenteke ja rakenteiden tekeminen on kielletty Erityissäännökset: • Poronhoitoon liittyvä leiriytyminen ja tulenteke on sallittu • Viranomaisesta tehtävissä sekä valvonta- ja hoitotehtävissä tapahtuva leiriytyminen ja tulenteke on sallittu • Metsähallituksen erikoisluvalla tapahtuva rakentaminen ja muuhun kuin tulentekeeseen tarvittavan puun ottaminen on sallittu	Ratsastaminen, polkupyörällä ajaminen, leiriytyminen, tulenteke ja rakenteiden tekeminen kansallispuiston rajoitusosassa on kielletty Poikkeusluvut säilyvät ennallaan

Mahdolliset muita alueita koskevat muutokset

Käyttömuoto	Soidensuojelualueet ja suojeluohjelma-alueet	Kansallispuisto
Lihaskäyttö	Liikkuminen jalan ja hiihtäen on sallittua jokamiehenoikeuksin	Liikkuminen jalan ja hiihtäen on sallittua jokamiehenoikeuksin
Moottoriajoneuvon käyttö	Moottoriajoneuvolla ajo on kiellettyä siihen osoitettuja teitä lukuun ottamatta	Moottoriajoneuvolla ajo on kiellettyä siihen osoitettuja teitä lukuun ottamatta
Marjastus ja sienestys	Marjastus ja sienestys on sallittu jokamiehenoikeuksin	Marjastus ja sienestys on sallittu jokamiehenoikeuksin
Metsästys	Paikkakuntalaisilla on vapaa metsästysoikeus Pudasjärven kaupunkiin ja Puolangan kuntaan kuuluvilla alueilla metsästyslain 8 §:n mukaisesti. Ulkopaikkakuntalaisten metsästys alueella on luvanvaraista. Alueet kuuluvat hirven ja pienriistan lupametsästysalueisiin. Utajärven kuntaan kuuluvilla alueilla metsästys on luvanvaraista sekä paikallisille että ulkopaikkakuntalaisille. Alueet kuuluvat hirven ja pienriistan lupametsästysalueisiin.	Paikkakuntalaisten metsästysoikeus säilyy ennallaan Pudasjärven kaupunkiin ja Puolangan kuntaan kuuluvilla alueilla Vaihtoehto 1 Ulkopaikkakuntalaisten lupametsästys päättyy Vaihtoehto 2 Ulkopaikkakuntalaisten lupametsästys sallitaan kansallispuiston alueella tai erikseen määrätyillä alueilla perustamislaissa poikkeussäädöksellä Utajärven kunnan alueella paikallisten ja ulkopaikkakuntalaisten metsästysmahdollisuus päättyy, ellei metsästäystä sallita poikkeussäädöksellä.
Muu käyttö	Lyhytaikainen leiriytyminen on sallittu jokamiehenoikeuksin. Avotulen tekoon tarvitaan Metsähallituksen lupa.	Lyhytaikainen leiriytyminen on sallittu jokamiehenoikeuksin. Avotulen tekoon tarvitaan Metsähallituksen lupa tai vaihtoehtoisesti avotulen teko sallitaan vain sitä varten osoitetuilla paikoilla.

Lisätietoja Olvassuon luonnonsuojelualueesta

Olvassuon hoito- ja käyttösuunnitelma:

<http://julkaisut.metsa.fi/julkaisut/pdf/luo/c16.pdf>

Retkeilijän Olvassuo:

<http://www.luontoon.fi/Retkikohteet/muutsuojelualueet/olvassuo/Sivut/Default.aspx>

